

CHECEA

Sediul consiliului local: Checea nr. 184, telefon 0256/360373, fax 0256/234862;

Coordonate:

45°45'10" lat. N;
20°50'05" long. E;

Repere istorice:

-1470 -1482 - localitatea Checea (Română) de azi este atestată documentar sub numele de **Kocse**;

-în apropierea satului Checea Română a existat în evul mediu localitatea **Újfalu**, ca proprietate a familiei **Blasiusz Szati**, apoi a fraților **Ladislau, Petru și Ioan Desi**;

-1717 - așezarea Checea avea doar opt case, fiind pustiiată sub otomani;

-1761 - localitatea este consemnată ca fiind locuită, din nou, de români;

-1801 - satul se află în stăpânirea Episcopiei romano-catolice din Zagreb;

-1802 - se înființează satul Checea Croată, la trei kilometri de Checea Română, de câteva familii de mici nobili venite din regiunea Turropolje (zonă situată între orașele Zagreb și Sisak);

-1890 - comuna făcea parte din Comitatul Torontal (districtul Cenei) și avea 981 locuitori în Checea Croată și 2 664 locuitori în satul mixt sârbo-român Checea Română;

-1-21 noiembrie 1918 - are loc o revoltă locală împotriva autorităților austro-ungare, reprimată crunt (doi morți și un dispărut din rândul răsculaților);

-1919 - (Checea Croată) revine Regatului sârbilor, croaților și slovenilor, frontiera fiind trasată chiar prin gospodăriile localnicilor (până în anul 1924);

-1 martie 1920 - s-a născut pictorul academic **Gheorghe Saru** (d.2003, la New York);

-1921 localitatea Checea este comună;

-1924 -1930, localitatea de azi era administrată de două primării, cu doi primari și doi notari, unul pentru Checea Română și altul pentru Checea Croată;

-1.01.1930 - Checea Croată și Checea Română se unesc, rezultând Checea de azi;

-1936 - existau în comună școală primară, casă națională, cor bărbătesc, două monumente ale eroilor, gară și oficiu poștal;

-09-10.1944 - trupele germane ocupă localitatea Checea; iar națiștii execută șase persoane din sat, membre ale aceleiași familii;

-24 august 1949 - se naște poetul **Tiberiu Florin Giulvezan**;

-15.02 1964 - se dă în folosință un nou local pentru școală;

-1972 - Checea a devenit sat aparținător comunei Cenei;

-1.12.1999 - Fundația "Siguranță pentru copii" (președintă **Marianne Herbold**) înființează prima casă pentru copii de tip familial din cele trei case existente în prezent;

-2004 - comuna Checea a fost reînființată, având o populație de 1 854 de locuitori;

-1.02.2005 - **Dani Grosz** realizează monografia comunei Checea, ediție electronică;

-18 septembrie 2008 - este inaugurată Casa de bătrâni „Sfântul Nicolae”, proiect inițiat de părintele **Gheorghe Cucu**, fiu al satului;

-2009 - s-a realizat un foraj de apă potabilă la o adâncime de 241 metri;

-2012 - a fost modernizată baza sportivă din localitate (vestiare cu băi, grupuri sanitare, teren de fotbal împrejmuit);

-2012-2013 - este renovat și modernizat căminul cultural

-2013 - Biblioteca (bibliotecar **Daniela Birdean**) avea în dotare 10 000 de volume (2000 de cărți donate de **Niculaie Luca**);

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total = 1 838 persoane, din care:

- masculin = 870 persoane

- feminin = 968 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 619

Instituții școlare: Școală gimnazială; Grădiniță;

Instituții sanitare: Dispensar medical; Farmacie umană; Punct farmaceutic veterinar;

Instituții culturale: Cămin cultural; Bibliotecă (2005);

Baze sportive: Teren de fotbal cu vestiare; Teren de baschet (în incinta Școlii cu clasele I-VIII);

Biserici: Ortodoxă (rasciană) (1772); Ortodoxă română (1854); Ortodoxă sârbă (1875); Romano-catolică (1926); Baptistă (1936); Penticostală;

Ruga: Ruga ortodoxă română (Rusalii); Ruga ortodoxă sârbă (6 mai); Ruga romano-catolică (25 noiembrie).

CHECEA

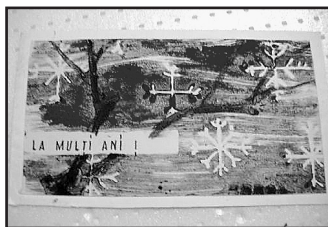
PATRIMONIU:

Pe hotarul comunei Checea se găsește un grind, numit „Fântâna Popii”, unde bătrânii spun că ar fi fost vatra satului până la mijlocul secolului al XVIII-lea. Un alt grind din hotarul

satului se numea „Livada Grecului” și se pare că a aparținut unui negustor grec cu nume sârbesc, Popovici. Vestiți sunt și tumulii din epoca bronzului, descoperire funerară făcută tot în vatra satului.

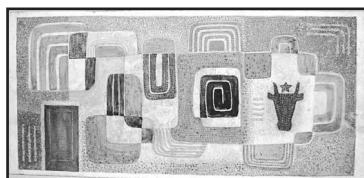
PICTORUL ROMÂNNO-AMERICAN

Personalitate importantă a artei românești din a doua jumătate a secolului al XX-lea, pictorul **Gheorghe Saru** s-a născut la 1 martie 1920, în satul Checea. Și-a făcut studiile și a debutat în anii celui de-al doilea război mondial. A fost elevul marelui artist și pedagog **Jean Al. Steriadi**. Criticul de artă **Dan Grigorescu** îl prezintă

astfel pe tânărul pictor bănățean: „**A fost preocupat, în tradiția lui Sirato, Ștefan Dimitrescu sau Ghiță, de integrarea motivelor artei populare într-o sinteză modernă care refuza pitorescul și se organiza într-o construcție echilibrată. Pictura lui a fost întotdeauna un elogiu al rațiunii ce ordonează spațiul, deopotrivă formele vizibilului și pe cele de dincolo de vizibil.**

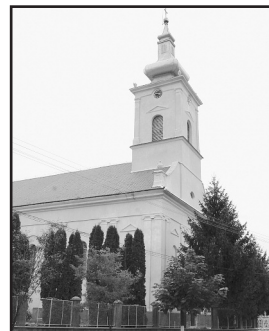
Când, începând din anii '60, va aborda modalitățile experimentale și abstracționiste, Saru a rămas credincios ideilor sale din tinerețe ce dădeau sens efectelor de culoare, întotdeauna subordonate unui simț acut al construcției logice. Și-a pus probleme compoziționale complexe - unele dintre ele având un înțeles de pionierat în arta românească modernă.“

Saru nu a aderat la nici un curent la modă. A adoptat un stil original, foarte modern și rafinat, păstrând meticulozitatea portretistului, preocupat în aceeași măsură de culoare. A fost profesor la Institutul de Arte Plastice din București promovând în fața studenților săi conceptul de artă modernă. Pe la începutul anilor '80, Gheorghe Saru se stabilește în SUA, la New York, unde va continua să creeze și să expună vreme de douăzeci de ani. A fost dominat de o pasiune fără margini pentru arta plastică și a continuat să picteze până în ultimele momente ale vieții sale, deși din punct de vedere medico-legal fusese declarat orb (**legally blind**)! Trece la cele veșnice în anul 2003.

CENTRUL „SFÂNTUL ARHIDIACON ȘTEFAN”

În anul 2008 la Checea a fost deschis Centrul „Sfântul Arhidiacon Ștefan” pentru îngrijirea bătrânilor, în cadrul căruia persoanele vârstnice beneficiază de serviciul rezidențial pus la dispoziția lor de către Arhiepiscopia Timișoarei și care le completează serviciile de îngrijire la domiciliu. În zi de duminică, la 1 februarie 2009, Prea Sfinția Sa Paisie Lugojanul a răspuns invitației de slujire din partea parohiei Checea, prin vocea părintelui **Gheorghe Cucu**, iar la Sfânta Liturghie au participat pe lângă cei 200 de credincioși din parohie, și beneficiarele Așezământului „Sfântul Ștefan” din Checea, care au ținut să fie alături de slujitorii Bisericii lui Hristos pe tot parcursul Sfintei Liturghii, în ciuda vârstei lor înaintate și a sănătății precare. În 2013 este finalizat al doilea așezământ pentru vârstnici, „Sfântul Nicolae”.

CHECEA

CAROL ROBERT DE ANJOU LA CHECEA

În prima jumătate a secolului al XIV-lea, mai multe așezări timișene s-au răzvrătit împotriva birurilor impuse țăranilor români de biserica catolică. Checea, satele învecinate, Cenei, Bobda, Beregsău, nu au făcut excepție. Un document, pierdut, din păcate, în anii '40 ai secolului XX, consemna numele satului Checea în contextul prezenței în apropierea așezării a regelui maghiar Carol Robert de Anjou cu armata sa, probabil pentru a înăbuși răzmerița locuitorilor. Conform documentului pierdut, Carol Robert s-ar fi aflat în zona satelor Checea și Bobda în jurul anului 1317, ipoteză posibilă, având în vedere faptul că regele Ungariei și-a stabilit capitala la Timișoara între anii 1316-1323.

ȘCOALA CEA CURATĂ

La Checea, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, funcționau trei școli confesionale: școala cu limba de predare română, cea cu limba de predare sârbă și cea cu limba de predare croată. Erau coordonate de biserica fiecăreia, în mod independent una de alta, și întreținute din banii părinților credincioși. Școala cu predare în limba sârbă a luat ființă în 1872, dar a funcționat cu întreruperi, primul învățător fiind menționat în documentele școlare ale anului 1904: **Mladen Boici**. Școala cu predare în limba croată, era slujită în 1877 de învățătorul Cskany. Școala confesională română l-a avut ca dascăl până în 1872 pe **George Gătăianțu**, iar apoi, până în anul 1920, pe Dan Teodor, Anuica Iosif, Iulian Bărbulescu, Eutimie Milosav, Ioan Rațiu ș.a. În „**Monografia comunei Checea**” (2005), autorul **Dani Grosz** consemna faptul

că „în 1883 la data de 25 ianuarie școala a fost vizitată de inspectorul școlar **Paul Tempea** care a lăsat în rubrica de observații a catalogului următoarea însemnare: „**În 25 ianuarie 1883 am aflatu curățenie. Paulu Tempea inspectoru de școle.**”

Paul Tempea revine în sat și consemnează în catalog la data de 11/23 noiembrie 1888, existența unui număr de 70 elevi la școala confesională românească, programa școlară de atunci acordând un număr mare de ore religiei și cântărilor religioase, dar și obiectului istorie și limba română. În catalogul anului școlar 1892-1893 erau înscrși 151 elevi de 6-15 ani. Scrie monograful: „**Interesant este faptul că în dreptul unuia dintre ei este notată mențiunea «țigan», de unde reiese faptul că prezența acestuia la școală constituia un eveniment, un caz deosebit pentru acele timpuri. De asemenea, prin studierea documentelor școlii reiese că până la 1900 fetele nu erau înscrise la școală.**” În anul 1913 se construiește în sat o școală nouă, cu două săli de clasă, vechiul local în care a funcționat școala fiind demolat. Școala construită în 1913 a fost reamenajată între anii 1948-1963 și avea patru săli de clasă, în incinta ei funcționând și grădinița de copii.

„MORMINTE ASCUNSE”

Ioan Giulvezan din Checea a fost poreclit de consăteni Moș Giul, prin prescurtarea numelui, tot așa cum tovarășii din temniță din anii '50 ai veacului XX îi spuneau doar „Giul!”, că era tânăr pe atunci. Fusese legionar și comunistii nu l-au iertat, mai ales că tatăl său era țăranist de vază în Checea, șeful filialei PNȚ din comună. Moș Giul a stat aproape 15 ani în temnițele comuniste de la Aiud, Baia Sprie și Capul Midia. A avut la un moment dat celula chiar lângă cea a Seniorului Corneliu Coposu, și vorbea cu el și cu ceilalți tovarăși de suferință în alfabetul mor-

se. Când a ieșit din pușcărie, abia și-a recunoscut feciorul: îl lăsase prunc, iar acum era ditamai flăcău! Cei 15 ani de temniță la care l-au condamnat comunistii pe Ioan Giulvezan i-a reamintat într-o carte numită „**Morminte ascunse**”. Chiar dacă tirajul cărții nu a trecut de 100 de exemplare, Moș Giul a fost bucuros că a lăsat în urma sa o mărturie a celor trăite de el, pentru ca așa grozăvia să nu se mai întâmple în România!

